

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

20 De obligatione restituendi, quod est per simoniam datum, vel
acceptum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

facta aedes extruitur: & qui dat, potest certum censum sibi reservare, vel ius patronatus retinere, *cap. Olim, de restit. spoliat.*

Porro sit idem licentiam concedere construendi Ecclesiam, sub certo pacto, *cap. Quando, & cap. Ex insinuatione, de Consibus.*

Secundo, quando certa Ecclesia, vel beneficium vacat, potest Episcopus eam Canonicorum Collegio, antequam beneficium, vel Ecclesia conferatur, illi Ecclesiae, vel beneficio certum onus imponere, videlicet: ut qui illud impetrauerit, debeat semel, vel bis sacrificium offerre, vel in certo altari rem factam facere. *cap. Licet, & cap. Significatum, de praben.*

Tertio quando aliquid exigitur Canonis, vel iuris permisso, tunc conferre spirituale ea conditione, ut fiat id, quod ius promittit, simoniaca conditio non est. Abbas in *cap. Olim, de restit. spol.* Vnde fas est consecranti, vel visitanti Ecclesiam, procuracionem exigere, *cap. Cum sit Romana, de Consibus, cap. Apostolus, de Prescrip. cap. Relatum, 10. quæst. 3.*

Obijcies, Simonia est contra ius diuinum, ergo iure humano permitti non potest, ut res spiritualis pretio detur, vel accipiatur, vel prohiberi nequit, ne gratis detur? Respondeo: Iuris humani auctoritate fieri non posse, ut aliquid detur, vel accipiatur, tanquam pretium rei spiritualis: fieri tamen posse, ut ex pacto, vel conditione aliquid detur, tanquam stipendium laboris, & operæ, vel tanquam vitæ subsidium.

Infitis: Si sic detur, Simonia non est: ergo ius humanum nihil concedit. Respondeo, iure Canonico multa prohiberi, ne ex pacto fiant, quæ aliquo iure diuino permissa sunt: prohibeatur vero eiusmodi iure Canonico, ad fraudes tollendas, ad simoniæ speciem, & occasionem abdicandam.

Deinde verò cum huius generis aliqua Ius Canonico permittit, aufert è medio præsumptionem simoniæ; ac proinde quamuis pactum admittat, id contra ius diuinum non facit, quia solum permittit, ut ex pacto aliquid detur, vel accipiatur, tanquam stipendium, vel alimentum vitæ.

Quinto quaeritur, An simonia cadat in eos, qui dicuntur mediatores in dandis, vel accipiendis spiritualibus pro temporalibus? Respondeo, cadere, etiam si qui ministrat, vel accipit spirituale, nihil temporale recipiat, vel det, aut nihil paciscatur, & etiam si penitus ignoret per intermedias personas datum, vel acceptum esse temporale pro spirituali, vel irritum de eo pactum fuisse. *cap. Statuimus, & cap. Si quid, de simoniactis, prim. questione prim.* Vnde Simoniacus est Titius, si pecuniam dederit Caio, ut opera ipsius, Sempronius filius ordinem, vel beneficium Ecclesiasticum impetret ab Episcopo Seio. Simoniacus item est Titius, si accepta à Caio pecunia, suum beneficium resignauerit, pure, & simpliciter apud Seium Episcopum plane inscium; quia per talem resignationem viam Caius sibi aperit, & parat ad beneficium impetrandum, & obtinendum. Insuper simoniacus est Caius, qui cum Titio paciscitur, ut consensum ipsè Titius præstet, si pensio fuerit in beneficio ipsi Titio collato, imposita. Nam ex huiusmodi pacto Caius commodum sibi lucratur, parando sibi viam ad pensionem Ecclesiasticam obtinendam, quæ beneficio nunquam imponitur, sine consensu eius, qui beneficium confert.

De obligatione restituendi quod est per simoniam datum, vel acceptum.

CAPVT XX.

NOTANDUM est, per simoniam, duo dari, & accipi; vnum est res spiritualis, quæ datur, vel accipitur; alterum est pecunia, vel commodum, pecunia, æstimabile.

Primo agendum de pecunia, vel commo temporali, quod propter rem spirituales datur, & accipitur.

Secundo loco de re spirituali data, vel accepta.

Primo quaeritur, An iure diuino, & naturali, an verò tantum Canonico restitui debeat pecunia, siue aliud lucrum temporale, quod simoniacè datum, & acceptum est?

Tres sunt opiniones: Prima est asserentium iure diuino, & naturali esse restituendum. Ita Adrian. *Quodlib. 9. art. 3. Medina, De restitut. eius, quod acceptum est per usuram, quæst. 4. in 2. argum. vers. lam ad rationes. Maior in 4. distinct. quæst. 7. Sotus, lib. 9. de iustitia, quæst. 8. art. 1. ad 6.* Ratio eorum est, quia iurum huiusmodi datum est, & acceptum contra voluntatem domini in ijs, quæ domini sunt, qualia sunt spiritualia. Nam Christus Dominus præcipit, *Matt. 10.* (Gratis accepistis, gratis date:) sed id, quod contra voluntatem domini accipitur, retineri tuta conscientia non potest. Hæc ratio est S. Thomæ 2. 2. quæst. 100. art. 6. vbi sic ait: Nullus potest licitè retinere id, quod contra voluntatem domini acquisiuit; puta si aliquis dispensator de rebus domini sui daret alicui contra voluntatem, & ordinationem domini sui, ille quæ acciperet, licitè retinere non posset. Dominus autem, cuius Ecclesiarum Prælati sunt dispensatores, & ministri, ordinavit, ut spiritualia gratis darentur, secundum illud *Matt. 10.* (Gratis accepistis, gratis date.) Et ideo qui muneris interuentu spiritualia quæcumque assequitur, ea licitè retinere non potest.

Hæc ratio S. Thomæ vim suam habet ex ipso iure diuino, & ipsa natura rei.

Alter opinio est asserentium, id, quod datum est, & acceptum simoniacè restituendum esse, non quidem iure diuino, vel naturali, sed iure tantum Canonico. Ita videtur sensisse, qui sequuntur auctores, Paludanus, in 4. distinct. 25. quæst. 5. art. 1. in tertia pænna, Silu. verb. Simonia, quæst. 20. Aug. eod. verb. 7. q. 1. Tabien, eod. verb. n. 38. Nauar. in Man. cap. 23, num. 103. & 104. Hi omnes ea vnica ratione mouentur, quia in cap. Mand. de Simoniæ, respondet Pontifex, simoniam mentalem ex ingressu in religionem commissam, per quam erat aliquid datum, & acceptum à monachis, qui quemdam in religionem acceperant, sola cordis penitentia expiari debere: quod Pontificis responsum locum non haberet, si restituendi obligatio ex iure diuino, vel naturali nasceretur. Nam sicut lucrum per usuram mentalem acquisitum, debet omnino secundum conscientiam restitui, quia obligatio restituendi id, quod est ex vltura acquisitum, oritur ex ipso iure naturali, & diuino: sic etiam, si obligatio restituendi id, quod ex simonia datum, & receptum est, ex ipsa natura, & iure diuino existeret, deberet restitui, quod est per simoniam mentalem acceptum.

Tertia opinio distinguit in hunc modum: Quod est acceptum per simoniam iure diuino damnatum, debet restitui ex ipsa natura rei, & iure diuino, ut si quis pecuniam acceperat ob sacramenta, quæ contulit. Quod autem receptum est per simoniam, solo iure Canonico prohibitam, restituendum est non quidem iure naturali, vel diuino, sed Canonico. Sic inter alios Henricus, *Quodlib. 6. quæst. 26. ratiocinatur.*

Hanc sententiam sequi videntur Canonici iuris inter-

preces, Gloffa, in cap. vlt. De simon. Host. eodem cap. Innoc. in cap. Tuus nos, simonia. Butius, Panorm. & Henricus, cap. Mandato, de simonia. Felin. in cap. Ad audientiam 2. de Rescrip. Aiunt enim iustitiores solam voluntatem simoniacam penas iuris non contrahere in his, quæ solum iure Canonico, vt simoniaca prohibentur.

Certè in hac quæstione difficile est argumentis vtinque factis satisfacere. Nam si tertiam opinionem sequamur, quæ valde probabilis est, vim habet argumentum, ex cap. Mandato, de simonia vbi habetur, non esse restituendum, quod est receptum ex simonia mentali commissa à Monachis, recipientibus propter pecuniã Monachum in religionem; at talis simonia videtur iure diuino damnata, Henricus loco citato: & Canonici iuris Doctores fortassis respondebunt, eiusmodi simoniam solum esse Canonico iure prohibitam; quia cum Monachus in monasterium admittitur, acquirit Canonici iuris privilegia, videlicet locum, & suffragium in monasterio inter alios Monachos, & alia multa privilegia, quæ sunt Monachis Canonico iure concessa. quamvis diuini iuris sit vitæ religiosæ professio, cum sit quid spirituale, & monachi illi, de quibus est sermo, in cap. Mandato, Pecuniam receperant, quia locum, & suffragium in monasterio, quem receperant, monacho concesserant: non autem prætere propter vitam religiosam, quam monachus susceperat.

Si vero primam opinionem amplectamur, certè contra eam facit argumentum ex cap. Mandato, productum. Si enim obligatio restituendi, quod est simoniacè acceptum, ortum habet ex natura rei, & iure diuino, ratio reddi non potest, cur lucrum ex vsura mentali acquisitum, restituendum sit, non autem lucrum ex simonia mentali partum.

Contra secundam sententiam magnum est argumentum, quod sumitur ex S. Thoma loco supra citato: quia quod est Simoniacè receptum, id contra voluntatem domini, cuius sunt bona spiritualia, recipitur; at rerum spiritualium homo tantum dispensator est, non dominus, ergo id, quod accipit, licet retineri nequit, cum Christus, qui est rerum spiritualium dominus, præcipiat, vt gratis det. Quod si respondeas, Christum prohibuisse, ne spiritualia pretio daremus; non tamen continuo inde fieri, vt si pretium acceperimus, restituere debeamus; quia multa fieri prohibentur, quæ tamen postea facta, valent. Vt si quis post simplex castitatis votum matrimonium contraxerit, matrimonium est firmum, & tamen contra votum fecit. Si Titius itidem iureiurando promiserit, se domum suam venditurum Caio, & postea Scio illam vendiderit, ac tradiderit, valet venditio, & tamen violando fidem Caio datam peierat.

At enim hæc responsio satisfacere non videtur; quia quando quis est mandato domini dispensator rei, si contra voluntatem domini dispensando aliquid recipiat, id tura conscientia retinere non potest, vt dixit, S. Thomas. Quare tertia sententia mihi videtur esse vera, vt in quæstione sequenti confirmabo.

Secundò quæritur, An quod est datum, & acceptum per simoniam, animo tantum, & voluntate conceptam, sit secundum conscientiam restituendum? V. g. Confert quis alicui beneficium Ecclesiasticum, pecunia ab eo accepta, sed sine villo pacto expresso, vel tacito, sola simoniaca voluntate, vtum debeat is, secundum conscientiam, eam pecuniam restituere?

Tres sententiæ sunt. Prima est dicentium, eum restituere debere: hanc tenet Maior in 4. dist. 15. quæst. 7. §. Sed de simonia, Med. Adria. & Sotus locis superiori quæstione citatis. Ratio eorum est; quia lucrum acceptum per vsutam mentalem retineri tuta conscientia non potest, ergo nec quod acceptum est per simoniam mentalem: quoniam sicut lucrum vsurarium debet restitui, vt pote acquisitum ex mutuo, quod gratuito dari debet; sic pecunia, quæ est recepta ob rem spirituales restituenda est, quia spirituale dari non potest, nec debet, nisi gratis.

Secunda sententia est assentientium, acceptam pecuniam per simoniam mentalem, non esse restituendam. Caiet. 2. 2. quæst. 100. art. 6. & in summa, in verbo Simonia, Astenus, lib. 6. tit. 5. art. 5. quæst. 4. Silu. verbo Simonia, 20. Tabien. eod. verb. num. 76. & verb. Restituito, num. 15. Arnil. in verb. Simonia, num. 58. Nauas. in Manuali, cap. 23. num. 103. Hanc sententiam illi ita confirmant: In cap. Mandato de simonia, statutum est, simoniam mentalem, quæ fuit commissa in receptione cuiusdam monachi, ob pecuniam datam ab eo, sola cordis penitentia deleri, sine vlla restitutione.

Tertia sententia est eorum, qui aiunt pecuniam receptam per simoniam mentalem, iure diuino, & naturali prohibitam, restituendam esse: non tamen si fuerit recepta per simoniam mentalem, Canonico iure damnatam. Sic Innocentius, Hostien. Ioan. Andr. Butius, Panorm. Henricus, & Fel. partim, in cap. Mandato, & partim, in cap. Tuus nos de simonia. Sic etiam Angel. Henric. §. in locis, quos supra retulimus in precedenti quæstione. Vtrumque probant, primum quidem, quia quod receptum est per simoniam iure diuino damnatam, est contra voluntatem domini receptum: ergo secundum conscientiam retineri non potest.

Secundum; quia quod recipitur per simoniam mentalem, solo Canonico iure prohibitam, accipitur tantummodo contra ius Canonicum, non diuinum: ius vero Canonicum, vt constat, ex cap. Mandato, de simonia, non præcipit, vt restituatur, quod est per simoniam mentalem receptum.

Quod S. Thomas, de hac quæstione senserit, non est facile iudicare. Nam 2. 2. quæst. 100. art. 6. manifestè dicit: (Nullus potest licet retinere, quod contra voluntatem domini acquisiuit, quando est solum dispensatione rei: & ideo qui muneris interuentu spiritualia quæcumque acquirit, ea licet retinere non potest.) En in eodem articulo ad sextum argum. Sic ait: (Quod apud Deum sola voluntas facit simoniacum: sed quoad penam Ecclesiasticam non punitur, vt abrenunciare teneatur: sed debet de mala intentione penitere.)

Vbi S. Thomas in ipso articulo videtur docere, pecuniam receptam per quamlibet simoniam, saltem diuino iure damnatam, restituendam esse. Et in responsione ad sextum videtur locutus non quidem de restitutione, sed de alijs penis Ecclesiasticis, vt pote de suspensione, excommunicatione, & relegatione beneficij, vel rei spiritualis per Simoniam mentalem receptæ.

In hac quæstione primæ opinionis Auctores non facile respondent ad id, quod habetur in cap. Mandato, de simonia, quod contra eos facit. Medina respondet, in eo capite, Pontificem solum locutum fuisse de iudicio exteriori, non interiori conscientia. Nam plenè responsio diluit argumentum; quia interrogatus fuerat Pontifex, quid facturi essent religiosi, qui in receptione cuiusdam monachi pecuniam per simoniam mentalem receperant. Et respondit Pontifex, per penitentiam eorum eos satisfacere Creatori suo debere. Vbi certè Pontifex de ipsa etiam conscientia obligatione locutus est.

Alius Medina Bartholomæus in suo Instructorio confes. lib. 9. cap. 14. §. 21. ait, in eo capite Pontificem sequentem esse probabilem opinionem eorum, qui dicunt, accepta per simoniam mentalem, non esse restituenda. Profecto multo minus hic respondet argumento: quia non est, cur decreta Pontifici sic interpretemur, aut eludamus. Adrianus, Maior, & Sotus litteram illius, cap. Mandato, dicunt, Sic esse contemendam: Consultationi tux breuiter respondentes, dicimus mandatum Apostolicum etiam ad Abbates extendi, & ad resignationes spiritualium, & temporalium: & hæc duo puncta esse ponenda ita ex mente Pontificis; accepta spiritualia, & temporalia per simoniam mentalem retineri non posse. Et deinde continuant litteræ textus: Quæ nullo pacto, sed affectu animi præcedere, vtinque taliter acquiruntur. In quo casu delinquentibus sufficit per solam penitentiam suo satisfacere Creatori, eos per simoniam huiusmodi non teneat.

teneri. Sicilli. Acti pontificis sensus sit: Ut mandatum eius, quod dederat, extendetur ad duos, nimirum ad Abbates, & Monachos, & ad resignationes spiritualium, & temporalium, quæ nullo pacto, sed affectu animi præcedente, utrinque taliter erant acquisita, ita ut nec Monachi accepta restituerent, nec ad aliud transirent Monasterium.

Et ideo subiicitur: In quo casu delinquentibus sufficit per solam poenitentiam suo satisfacere Creatori, videlicet, quia ipse Pontifex sua auctoritate indulserat, ne accepta restituerent, & ne Monachi ad aliud Monasterium transirent, ut debebant iure communi. *ex cap. Quoniam de Simonia.*

Sed etiam hæc interpretatio decreti pontificis ipsam textum, & litteram evertit: quia in eo aperte dicitur, Monachos ad resignationes spiritualium, & temporalium eorum, quæ nullo pacto, sed affectu animi præcedente utrinque acquiritur, non teneri; quia in eo casu delinquentibus sufficit per solam poenitentiam satisfacere Creatori. Et ita textum illum communi consensu Canonici iuris interpretet intelligunt, & explicant.

Quare dicendum est ultimo, tertiam sententiam veram esse, videlicet pecuniam acceptam per simoniam mentalem, iure diuino prohibitam, esse restituendam, & id probat ratio. S. Thom. *quæst. 100. art. 6.* quia accipitur contra voluntatem domini, & contra ipsam naturam. Idem etiam confirmat argumentum de eo lucro, quod est per usuram mentalem acceptum: confirmat etiam argumentum ductum ex eo, quod habetur in *cap. Si quis neque, 1. quæst. 1. in verbis illis:* (sine fraudulento munusculo.) Id vero, quod est acceptum per simoniam mentalem, solo Canonico iure damnatum, non est restituendum, quia de hac simonia loqui videtur Pontifex in *cap. Mandato, de simonia*, nisi alia ex causa ad restitutionem sit obligatio.

Tertio quaeritur, An quicquid temporale est per simoniam quamlibet realem acceptum, debeat restitui? Quidam putarunt, solum esse restituenda, quæ sunt accepta per simoniam realem commissa in ordine, vel beneficio Ecclesiastico, vel ingtelli ad religionem; quia Decreta Pontificum, & Conciliorum in toto titulo de simonia, solum loquuntur de acceptis per simoniam realem in tribus, quæ attulimus. Verum hæc opinio est omnino falsa, & contra omnium Doctorum sententiam, & pugnat cum eo, quod dixit Christus. *Matth. 10.* (Gratis accepistis, gratis date.) Cum enim sacramentorum Christus solum sit dominus, ministri vero, qui ea conferunt, solum sint dispensatores; si aliquid sacramentum, vel rem spirituales pretio vendant, illud tuta conscientia retinere nequeunt, quia contra voluntatem domini recipiunt.

Quarto quaeritur, An sit restituendum temporale bonum, quod est receptum per simoniam conventionalem. V. g. Titius ex pacto, vel conventionem recipit pecuniam, vel ut ordinem daret, vel beneficium conferret Ecclesiasticum: quaeritur, An quando spirituale nondum dedit, sed recepit temporale ex pacto, debeat restituere id temporale, quod accepit.

Dicendum est, restituere eum debere, non quia per simoniam realem accepit, siquidem ea ad effectum deducta non est, cum spirituale nondum fuerit datum, & acceptum, sed quia ex pacto, conventionem dandi spirituale accepit: at quod datum, & acceptum est ex causa, siue ex promissione, restitui debet, quandoque causa subsequi, vel promissio impleri non potest. Cum igitur Titius pecuniam accepit ex pacto, ut rem spirituales daret, & totum pactum, & conventio reuocari iure debeat, cum sit simoniaca, & consequens est, ut pecuniam acceptam retinere non possit.

Quinto quaeritur, An spiritualia per simoniam realem accepta dimitti, & renunciant debeat; Hactenus dixi de restitutione temporalis boni, quod est per simoniam receptum: nunc dicendum mihi est de obligatione dimittendi,

Instit. Moral. Par. 3.

vel resignandi spiritualia per simoniam accepta. V. g. Titius ordinem, vel beneficium Ecclesiasticum per simoniam accepit; quia pecuniam dedit, ut illa impetraret. Quaeritur, quid facturus sit, ut sit tuta conscientia? In *cap. Si quis neque, 1. quæst. 1.* ita habetur. (Si quis neque sanctis polens moribus, vel neque à Clero, Populoque vocatus, vel pulsatione coactus, impudenter Christi Sacerdotium iam quodlibet facinore pollutus, iniusto cordis amore, vel fordibus preelibus oris, siue comitatu, siue manuali seruitio, siue fraudulento munusculo Episcopalem, seu Sacerdotalem non lucro animarum, sed inanis gloriæ avaritia fultus, dignitatem accepit, & in vita sua non sponte reliquit, eumque inasperata mors poenitentem non inuenierit, proculdubio in æternum peribit.) Hæc ibi Pontifex. Si quis igitur beneficium Ecclesiasticum per simoniam realem accepit, illud dimittere, & resignare debet. *cap. Mathias, de simonia.*

Quid, si eo infcio, aut etiam inuito, alius pro ipso pecuniam dederit? Respondeo, etiam tunc per simoniam beneficium esse collatum, quamvis ipse simoniacus non fuerit: & proinde beneficium deponere cogitur. *ex cap. De simoniace, cap. De regularibus. Et cap. Nobis, de simonia.* nisi pecunia fuerit per dolum data, videlicet, ut illi noceret. *cap. Nobis modo citato.* Deinde etiam inuito eo, alius pecuniam dedit, simoniacus est, si postea ratum habuerit, soluendo pecuniam promissam, vel reddendo promissam. *cap. Sicut tuus, de simon.*

Quartus, An qui per simoniam realem beneficium accepit, fructus perceptos restituere debeat? Respondeo eum S. Thom. 2. 2. *quæst. 100. art. 6. ad 3.* Si sciens beneficium accepit, debet restituere fructus non solum perceptos, sed etiam eos, qui percipi potuerunt à possessore diligenti. Fructuum nomine intelliguntur ij fructus, qui supersunt, deductis impensis factis causa fructuum colligendorum, & seruandorum.

Si quid itidem ex fructibus impendit in utilitatem Ecclesie, id non cogitur restituere: Si autem ipso infcio, vel inuito, per alios fuerit simonia commissa, debet beneficium resignare vna cum fructibus, qui extant: non autem iure compellitur eos fructus restituere, quos bona fide consumpsit: nam cum bona fide beneficium possederit, fructus consumptos fecit suos. Si vero ex fructibus consumptis fuerit locupletior factus, debet id restituere, in quo est factus ditior.

Sexto quaeritur, Quid restituere, vel resignare debet, qui per simoniam realem ordinem accepit? Respondeo S. Thomas *quæst. Et art. citatis in solutione primi argumenti*, his verbis: (Is, qui simoniace recipit ordinem, recipit quidem characterem ordinis propter efficaciam sacramenti, non tamen recipit gratiam, neque ordinis executionem, eo quod quasi futuræ suscepit characterem contra principalis domini voluntatem, & ideo est ipso iure suspensus, & quoad se, ut scilicet de executione sui ordinis se non intromittat, & quoad alios, ut scilicet nullus ei communice in ordinis executione, siue sit peccatum eius publicum, siue occultum: nec potest repetere pecuniam, quæ turpiter dedit, licet alius iniuste retineat.) Hæc S. Thom.

Animadvertendum est, eum qui per simoniam primam tonsuram accepit, non posse ad vteriores ordines promoueri; quia est suspensus. Nam prima tonsura pro ordine habetur in iure Canonico. *cap. Cum contingat, de ata. Et qual.* Is vero, qui fuerit aliquo minori ordine per simoniam initiatus, nec potest illius ordinis functionem exercere, nec ad superiores ordines ascendere; quia est ipso iure suspensus. Sciendum est etiam, Simoniacos suspensos ob ordinem Simoniace receptum, non esse virandos post Concilium Constantiense, nisi fuerint tanquam tales speciatim denunciati, ut dicam inferius.

Quid, si aliquis ordinem receperit, alio pro ipso pecuniam dante, eo infcio, vel inuito? Respondeo, eum quoque, priuati vsu ordinis tunc recepti, non aliorum, quos autem suscepit. Panormitanus. in *cap. De simoniace, de simonia:*

nisi alius pecuniam dederit dolose, scilicet voluntatem ei nocendi, ex cap. Sicut tuis, de simonia.

Septimò queritur, Quid dicendum sit, quando per simoniam realem est quis in Monasterium, vel Collegium Canoniorum receptus? Respondeo, in hunc modum eum Panormitano, in cap. De hoc, de Simonia; loquamur de Ecclesia seculari: Autis, qui dedit pecuniam, non habet, unde viuat, & tunc ei restituenda est, ex cap. Veniens, de simonia: aut aliunde habet, unde viuere queat: & tunc si omnes Canonici deliquerunt, non debet pecunia Ecclesie dari, nisi criminosis ex ea Ecclesia expellantur: si verò non omnes deliquerint, sed solus Prælatas, vel certus aliquis Canonicus, dabitur pecunia Ecclesie, in cuius ignorantia data, & accepta est, cap. De hoc de simonia.

At si loquamur de Ecclesia regulari, si omnes deliquerunt in Monacho simoniacè recipiendo, tunc reddenda est pecunia ei, qui dedit, vt ad aliud Monasterium se conferat, & secum portet alimentum, unde viuat, cap. Veniens, de simon. eo quod nequit permanere in primo, in quod simoniacè admissus est, cap. Quoniam, de simonia. Si vero solus Prælatas, aut priuati Monachi deliquerunt, tunc si monachus, qui est receptus, fuerit professus, ad aliud Monasterium transire cogitur, cap. Veniens, & cap. Quoniam, de simonia. Et illud Monasterium, ad quod transit, habebit vsumfructum illorum bonorum; & eo mortuo, reuertentur illa bona libera ad priuati Monasterium. Glossa Hostien. & Butrius. Quod si ei Pontificia auctoritate fuerit indultum, vt in eodem Monasterio remaneat, potest quoque eadem auctoritate concedi, vt pecunia data ad idem monasterium pertineat.

Octauò queritur, An per simoniam tantummodo conventionalem, contrahat quis penas iuris? V. g. Titius beneficium accepit ex pacto, vt pecuniam daret, Quæritur, an ipso iure sit beneficium priuatus, cum nondum pecuniam promissam dederit? Respondeo, eum non esse priuatum ipso iure. Sic Gomes in Regula de Triumali possessio. quest. 12. ad finem, Casado. decis. 5. de constitut. Cæcilianus in Summa, verbo Simonia, vers. Potest autem simonia mentalis, Nauar. in Manuali, cap. 23. num. 104. Coartu. in regula peccatum, par. 2. §. 8. num. 7. Armilla in verbo Simonia, cap. 4. & id habet ityus, & mos curiæ Romanæ. Nihilominus verò per sententiam Iudicis, de crimine condemnatus, priuandus est beneficium, quia id crimen meretur.

Nonò queritur, Quid dicendum sit de beneficio per simoniam confidentialem accepto? Respondeo ex his, quæ superius dixi secundum constitutionem pontificiam Pij Quarti, editam contra simoniacos confidentiales, nullam esse beneficij imperationem. Unde beneficium per huiusmodi simoniam obtentum, ipso iure vacat, & tanquam vacans, potest ab alio impetrari; nec tunc quidem, nisi à solo Romano Pontifice, quia beneficium est affectu: fructus quoque percepti omnes sunt restituendi. Nec valet, si is, qui beneficium per talem simoniam accepit, vllam resignationem, vel permutationem fecerit: nec valet pensio reservatio in huiusmodi beneficio constituta.

Decimò queritur, An resignatio beneficij facta per simoniam realem, sit rata, & firma? Respondeo, minime. Nauar. in Manuali, cap. 23. num. 130. ex Innocentio, & Panormitano, in cap. Cum vnuerforum, de rerum permuta. is verò, qui resignauit, non amittit ipso iure beneficium, quod simoniacè resignauit, quamuis in foro exteriori eo beneficio priuabitur, quia id meretur. Nauar. loco supra citato.

Vndecimò queritur, Cuiam sit restituenda pecunia per simoniam realem accepta? Sotus, lib. 9. de Iustitia, q. 8. art. 7. censet, eam pecuniam ante Iudicis sententiam esse restituendam ei qui dedit. Hæc opinio videtur esse contra Canones, & Decreta. nam cap. De hoc & cap. Consulere, & cap. Audiuimus, de simon. expressè traditur, restitui debere Ecclesie, in cuius iniuria data, & accepta est res spiritualis. Idem ait S. Thomas 2. 2. quest. 100. art. 5. ad 4.

Omnium Theologorum, Summistarum, & Canonici iuris interpretum sententia communis, est, debere Ecclesie restitui, in qua est eiusmodi simonia commissa; & restitutionem esse faciendam ante Iudicis sententiam, & criminis condemnationem; quia vtrumque Canones, & Decreta præcipiunt, cap. De hoc, cap. Consulere, & cap. Audiuimus, paulò ante citatis.

Dices, pena ante Iudicis sententiam, & condemnationem criminis non contrahitur, ergo ante eam talis restitutio fieri non debet. Respondeo, talem restitutionem penam non esse, sed obligationem reddendi pecuniam simoniacè datam, & acceptam: & talis obligatio nascitur, vel ex ipsa rei natura, & iure diuino, quia dispensator bonorum spiritualium contra Domini voluntatem pretium accepit, & retinet. Vel nascitur ex iure Canonico, quod reddit in habiles dantes, & accipientes pretium ob bonum spirituale simoniacè datum, & acceptum. Quod autem ei, qui dedit, non sit restituenda pecunia, inde est, quia turpiter dedit, & quia Canones, & Decreta præcipiunt, vt restituatur Ecclesie, in cuius iniuriam dedit.

Secundò obijciens, S. Thomas, in 2. 2. quest. 33. art. 7. dicit: Id, quod est per simoniam acceptum, non debet restitui ei, qui dedit, sed debet in elemosinas erogari; ergo falso dictum est, restituendum esse illi Ecclesie, contra quam est simonia commissa. Respondeo, eum locum S. Thomæ accipiendum esse in eo sensu, quem tradidit ipsemet Sanctus Thomas 2. 2. quest. 100. art. 6. ad 4. vbi ait: (Pecunia, vel possessio, vel fructus simoniacè accepti, debent restitui Ecclesie, in cuius iniuriam data fuerunt, non obstante, quod Prælatas, vel aliquis de collegio illius Ecclesie fuit in culpa; quia eorum peccatum non debet alijs nocere; ita tamen, quod quantum fieri potest, ipsi, qui peccauerunt, inde commodum non consequantur. Si verò Prælatas, & totum Collegium sunt in culpa, tunc debet auctoritate superioris, vel pauperibus, vel alteri Ecclesie erogari.) Ita S. Thomas.

Cum illius sententia conueniunt, quæ tradunt iuris Canonici petiti in cap. De hoc, de simonia, & præteritum Panormitanus, de hac re ita loquens: Si in Ecclesia aliqua seculari fuerit simonia realis commissa, in qua peccauerint Prælatas, & omnes Canonici, & beneficia ex Collegio illius Ecclesie, tunc non est restitutio facienda illi Ecclesie, nisi eiciantur qui peccauerunt. Quod si non eiciantur, restituatur pecunia simoniacè data, & accepta Papæ.

Si verò simonia realis fuerit commissa in receptione Monachi ad certum Monasterium, ac totum Collegium Monachorum in culpa fuerit, pecunia reddenda est ei, qui dedit, vt ad aliud Monasterium transeat, cum in primo perseverare non possit ob simoniam, cap. Veniens, de simonia. At in cap. Quoniam, de simonia habetur, Monachos pretio receptos vna cum recipientibus è Monasterio esse depellendos, & in archioribus monasterijs ad aegram penitentiam detrahendos: sed receptos ante Concilium generale Lateranense, sub Innocentio Tertio, cuius est decretum illius capituli, ponendos esse in alijs eiusdem ordinis Monasterijs. Quod si forte propter nimiam multitudinem alibi nequiverint commodè collocari, in eisdem Monasterijs retinendos esse: ita tamen, vt cedant prioribus locis, & inferiora, scilicet, loca illis assignentur. Hoc idem habet S. Thomas ad verbum in 2. 2. quest. 100. art. 6. ad 5.

Quid, si Monacho infæcio, fuerit ipsius facta receptio, videlicet alio pro ipso pecuniam dante Monachus, qui receperunt? Respondet S. Thomas ibidem. (Si verò Monachi recepti ignorant simoniam, siue ante Concilium, siue post facta fuerit simoniacè receptio, postquam renunciauerint, possunt de nouo recipi, locis priuatis mutatis, vt dictum est.)

Ita S. Thomas.